

जुने रुक्मिणी स्वयंवर

५१६/४९७ (९७)

✓
श्रीगणेशाय नमः॥ श्रीसर्वदेवे नमः॥ श्रीगुरुभ्यो नमः॥

(1)

भानुदासकुळपुषणभतिवें॥ येवनाथनिजदैवतआमुकें
जन्ममृत्युसकळासिनिवारितें॥ येवनामबहुजनासितारि
तें॥१॥ ॐ नमोजि॥ ललाथा॥ गणेशसरस्व
तिनामंधरिता॥ तुंचितुं॥ देवता॥ वरणआतांमिंप्रा
र्थु॥१॥ तुंचिअरिवळआवद्यजन॥ सहजगुरुतुंजना
ईन॥ ह्यवद्येसिलाधिरिमना॥ निजालगुणगावया॥२॥

ॐ०

शुवपदं॥ ॐ का श्री हस कथा श्रवण॥ तेरो वित्तवृत्ति वेधलि स० आ०
जाण॥ कर्म कर्मि आखंडपण॥ लागलें आनमिमकि ९
सि॥ वे॥ श्रु कयोगिंद्रा प्रति॥ प्रश्न वेला परिक्षिति॥ मिम
किहरण श्रीपति॥ काये निविदये केले॥ ५॥ कां करितो सि
हसण सिप्रश्न॥ तरिमिहते दक जाण॥ वदन कथां मृत
श्रवण॥ तेज जीवन मजतुसे॥ ५॥ विरोध हे हस उरीत्र
तुसे निसिद्ध मुखें पवित्र॥ श्रवण करितं मासे श्रोत्र॥ २

(2A)

आधिकाधिक भुकेले ॥ ६ ॥ इतर कथान के फुडि ॥ नित्य नूतन ई
विगोडि ॥ से उं जा एति आवडि ॥ परा पर थडि पावले ॥ ७ ॥ दे
खो नि प्रश्नाचा आदरा ॥ श्रवण थडि जाला सादर ॥ के संवज
न बो लिला गंक्षिर ॥ हृषीकेश परावाचि ॥ ८ ॥ औं के बापाय
रि क्षिति ॥ तुंतवं सुरवाचि ॥ तुंतं मुनि ॥ भिम कि पाणिग्रहण स्थि
ति ॥ येथानि गुणिसंगै न ॥ ९ ॥ आगावसु देव विद्ये न प प्राप्ति ॥
श्री हृषी देव वि उदरायेति ॥ हृषी विजे हृषी शक्ति ॥ जालि

रुक्मि०

३

(3)

उत्तरतिनुमंउच्छि॥१०॥वनकासवेजैसिकांति॥विंसूर्यास
वेजैसिदिप्ति॥नैसिआवतरतिद्वेषराति॥वैदर्भदेशिंरु
क्मिणि॥११॥जैसामुर्तिमंतविवेक॥नैसाजाएराजाभिभक्त॥
सत्तार्थिलाअतिसावित्र॥निम्बकंकरोभत॥१२॥अद्याप
त्तिश्रद्धमति॥जालिगर्भातेधरति॥नेधजन्मलिलसभ
क्ति॥चित्ररातिरुक्मिणि॥१३॥नवविधातेचिनवमास॥ग
र्भाभरलेपूर्णदिवस॥सांगजन्मलिरूपस॥नवनिधान

स्व०आ०१

३

(3A)

रुक्मिणि॥१४॥पांचाविषयांचासेवटि॥जेविसहस्रधितपजे
गोमटि॥तैसिपांचाहिधाकुटि॥जालिगोरटिरुक्मिणि॥१५॥जे
हुनिजन्मलिकुसि॥तैहुनिआवडेरायासि॥अमान्यकरनि
पांचासि॥तेविधेविपटिधंति॥१६॥स्वरूपरूपेनिजसुंदर॥
लावण्यगुणगुणगंजिर॥दिवसेदिवसजालिथोर॥वरवि
चाररायासि॥१७॥तेथेवित्तिनामाब्राह्मण॥रायापासिंआ
लाजाण॥तेणेकेलेहस्रकार्तन॥तेथेवित्तनुमनेवधले॥१८॥

हकि०

४

(५)

वैसलिहोतिरायापासि॥सा हरदेखोनिमिमकि॥ममव स्व०आ०
ठिलेंदररुपासि॥विस्वतुपेसिंसाकार॥१३॥जोनिर्गुण
निर्विकार॥निष्कर्मनिरूपकार॥तैविजालाजिसाकार॥लि
ळाविग्रहिंश्रीरुपा॥२०॥अहिसुंदरचरणतळें॥उपमेव
ठिलारातोपळें॥वाळसुगंधिनेउजाळें॥तैसिकवळेंरां
जावि॥२१॥ध्वजवज्रांकुशीउर्ध्वरेखा॥चरफिचिंतामु
द्रिकेंदेखा॥नवर्णवेतिसहस्रमुरवा॥ब्रह्मादिकांअलक्ष

॥२२॥

(4A)

पिबुनिर्द्रनिळकिळि॥ वोनलि श्री ह्यसतनू सावळि॥ पा
उलेसकुमारकोवळि॥ घोंदि निळिंदोहि भाशिं॥ २३॥ सुनिळ
नभात्रियाकळिका॥ ते स्या आंगुळियादेखा॥ वरिनरेवेंयाचं
दरेखा॥ वरणिपियुष्यालु॥ २४॥ सांडुनिकठिणसावें
डिंब॥ सचेतनमरकतसं॥ २५॥ वरणजित्तयेभ॥ ह्यसश
रिरीशोभत॥ २६॥ ह्यस आंगाजउलेपण॥ विजुसिपुठजालें
जेगुण॥ विसरलिअस्तमानाजाण॥ पितांबरपणकासेसि
॥ २७॥

ह. की०

८

(5)

हृद्य चरणेनिलुषये॥ वांकिने वेदासि आणिले उणे॥ तेन
वंधर निठेलिंमौन॥ हृद्य कीर्तन हे गजे॥ १७॥ सोहं भावाचे निग
जरे॥ चरणि गजतिनुपरे॥ मुमुक्षा चं मन निदसुरे॥ त्याने वेदि
करिते॥ १८॥ तो उर गजे कवचे मणि॥ जन्म मरण हरि चरणि॥
नाहिं उपासकाला गुनि॥ सुंदर लखि कल गेलियां॥ १९॥ अनंत
रूप ना केवे दि॥ ते आकळि जे जे विसदुद्धि॥ ते सिमे रचवामा
जामधि॥ चिद्रत्न संधि ज उलिसे॥ २०॥ स्वपद पावलि यां पाहि

ख. आ. ०१

५

(5A)

जेविवृतिहोयेकांउपराटि॥तैस्याकिं॥कणिक्षुद्रघंटि॥अथो
मुखेंमेखळा॥३॥अतिशयसिंहाजसना॥होताअफिमा
नपंचानना॥देखोनिबुद्धमधेरब॥अना॥लज्जारातातो
गला॥३॥पाहावयाचसमध्व॥अन॥वित्रिविलेपेंजालिंज
णा॥सांडुनिआंगिआअफिमाना॥मेखळेरेवणाखेयें
जउले॥३॥नासिसिनामिनामितां॥देउनिराखिलाविधा
ता॥तेथिचापारपेंपाहातां॥विधाताहिनेणेचि॥३॥हसलो

रुक्मिणि

६

(6)

निपद्य नाभिनावा॥ उदरि त्रैलोक्य सांदोका॥ जेवि सागरामा
जिठेवा॥ तरंग जायें केला॥ ३५॥ सागरिल हरिचिन काळि॥
तैसि उदरि त्रिगुण त्रिवलि॥ कर्म कर्म रोमावळि॥ बहिर्मुखें
वाढिलिया॥ ३६॥ न केवळ हृदये बहिमान॥ उपनिषदां पडि
लें मौन॥ तेथें हिं संवरले सज्जन॥ देहाभिमान सांडुनि॥ ३७॥
शून्य सांडुनि निरावकाश॥ ते विह्वल हृदये सावकाश॥ सं
नि केला रहिवास॥ वृत्ति शून्य होउनि॥ ३८॥ तिये पदि जे सखि

सु० अ०

९

६

(6A)

न॥तेविजडितपदकजाण॥मुक्तमोनिलगसंपूर्ण॥गुणोविणले
ईलासे॥३९॥ज्ञानवेराग्यसुक्तिसंपुटि॥निफजलिंमुक्तमोनियेगोम
टि॥तेवियेकाबळिकुंठि॥श्रीसदाशिवराम॥४०॥जनविजनसमा
नकळा॥तेविआपादवनमा॥४१॥तिमिजरांतिनिर्मळा॥रोगमे
गळावैजयंति॥४२॥ॐकारावाट॥सकट॥तोविजाणावाकंबु
कंडा॥वेदावेजेमुळपिठा॥तेथुनिप्रगटत्रिकांडि॥४३॥रवाणोनि
उपनिषदाविरवाणि॥अर्थकाढिला॥रोगथुनि॥तोविकुंठिकौल

रुक्मि०

७

७

भमणि॥ निजकिरणिसकलरत्न॥ ४३॥ गगनगजावेश्रुंटादंड॥ तै २७० आ० १
ससरलबाहुदंड॥ पराक्रमेभूतिपुत्रंड॥ अमयदानाउदित॥ ४४॥
पंचभूतेषिन्नाफिन्ना॥ तैस्याआंगोबियाजाए॥ तबहातलोअ
धिएन॥ पांचहिमिबनियेवसुदि॥ ४५॥ बहुंखाणित्रियाशानि॥
त्याविआहिभुजारोनति॥ अरुदेवसविलिंहाति॥ कवणिये ७
स्थितिपाहापां॥ ४६॥ असेंनतेजंतेजाकार॥ देतदळणिसनेज
धार॥ तेंविथगधमितचक्र॥ अरिमईनिउद्गट॥ ४७॥ घायेअ

(७७)
निमानकरि चेंदा ते वि सळ कत पेंग दा निः रा हिं उठ वितरा
ह्या ॥ वेदानुवादा पांच ज न्यु ॥ ४८ ॥ अ भेद भक्त मज से र ति ते कां
सुमने नें कै वि मिळ ति त या ये पु जे ला गी हा ति ॥ हृदय कमळ वा
हातु से ॥ ४९ ॥ बा हिं बा ह्य व दं वि मु खें ॥ आ हि वे द जाले सु
खें ॥ करि कं कलें ज डित मा णि का ॥ वार्तिकांत वेदांत ॥ ५० ॥ ये त्र
उ भ व फि उ पा स का ॥ त्या वि अं गोळि या मुद्रि का ॥ त्रि को ण ष
ट् को ण क र्ति का ॥ ज डित मा णि का अ ग मो त ॥ ५१ ॥ पूर्वे तर मि

रुक्मिणि

स्व० ७७०

मांसादोन्हिं कुं उलेजालिं हृद्य श्रवणि ॥ उपनिषदार्थकिर
णि ॥ सवकतानि सने जे ॥ १२ ॥ ये कल एनि साकार ॥ ये कल ए
नि मकराकार ॥ परिने साकार नानिर्विकार ॥ श्रवणं विकार
भाळवति ॥ १३ ॥ गावुनि यं मे ह सुख ॥ ते धि जा मु सा उ नि
हरि स्व ॥ ते वि हृद्य चे श्री म र ॥ नि स नि र्दोष मिर वत ॥ १४ ॥
उपमे चंद्र लिला राहन ॥ तोत वं हृद्य पक्षिं हो ये क्षिण ॥ उदो
अस्त विण स पूर्ण ॥ बदनें दु हृद्य चा ॥ १५ ॥ जिव शिव ये का

(8A)

कार॥ तै सेमिन ले दोहिं अथर॥ माजि दंत पंक्ति ते जा कार॥ वि
दानं दें सख कति॥ ५६॥ नास्ति का हे उ नि नास्ति क॥ उं आवे लें तें
नाशिक॥ पवन हिं उतां पावला दु॥ ५७॥ दोस्त स्वा सं सुखिं जाला
॥ ५८॥ विशाळ डोळ शूद्र वे॥ तेथे विसावां आले पाहाते
पाहाले॥ आप आप फिफा॥ नंदे त्रहो॥ सबा ह्या भयं तें पणें स २
मट्टि॥ ५९॥ हान अहान विपतिं॥ मिथ्या पणें लवत होनि॥
तेहि सारु निमागुति॥ सहज स्थिति पाहात से॥ ६०॥ अधिष्ठान

ह. कि. नि. नि.

९

(१)

विशाखभाळि॥ तैसिरोभाहसकपाळि॥ सञ्चिदानंदयेवेमे स्व० जा० १
जि॥ तेचिचिवळिललहादि॥ ६०॥ उगाकुनिआहंकाठिएप
ए॥ सोहंकाटिलेंशुद्धचंदन॥ तेहेवेलेहसार्पण॥ निजना
ळिमळिवट॥ ६१॥ सपुरगरांतुरसर॥ तैसेमस्तकिचेकेर
कुरळ॥ हसमुखेंविमुख॥ अथोवदनेथाविनले॥
॥ ६२॥ हलोनिअैक्याजियेमुष्टि॥ आलोनिबांधलिविरगु
ठि॥ सहजभावाचामुकुटि॥ मगदाटलेसुबध॥ ६३॥ तथा

९

(११)

मुकुराचातळवटि॥ मुकुमयोरपत्राचिवेडि॥ वैसिरोभुताहेगोमटि॥
दृष्यदृष्टिंअतित॥ १६॥ सलोवसमिपस्वरूपता॥ तेनवपिसंस्कांडिसर्व
था॥ देरवणेपणेविणउळसता॥ तेविमाथांतवव॥ १७॥ अळंकारा
माजिआवडि॥ जेथेश्रीवृंदासिआधिपगोडि॥ तेचिळांगोविसर
लोंफुडि॥ वृकिगाटिपडलिसे॥ १८॥ सुकळभूषणावेंभुषणा॥ ब्राह्म
णआदक्षणावरण॥ हृदईवाहेनारायण॥ श्रीवचलांचनगेविंद
॥ १९॥ ह्रींसाचियाश्रीमूर्ति॥ लावण्याआलेत्रिजगति॥ वरवयाव

रुक्मिणि

१०

(10)

१ वा श्रीपति॥ वाचाविति अनुवादे॥ ६८॥ जे जे अत्यंत सुंदर दिसे॥
ते ते हृदयचे निलेश॥ ओळखावे तो लाविले विसं॥ जालि मोर विसं
हरि आंगि॥ ६९॥ सोदया जा अफिमना मदन आंगि होना संपूर्ण
ते एं देखो नि श्री हृदय॥ खंदे तल विटला॥ ७०॥ मदनं श्री हृदय
देखिला सांग॥ आंग जाळुनि जाला अनंग॥ पोटाचे उनियां चां
ग॥ उत्तमांग पावला॥ ७१॥ बरे वेपण मिमेटि॥ होतें लक्ष्मिचा पोटी
हृदय देखो नियां दिवि॥ नेहि उपराटिला जिलि॥ ७२॥ रूप भाळु

स्व० अ० १

१०

(10A)

नियोकैसि॥रमाजालिपरमपिसि॥लक्ष्मीनावडेदेवासि॥जालि
दासिपायांवि॥७३॥हृदयदेविलज्यादिठि॥तेंपरतोनिमागुतेनु
ठि॥आधिकाधिकधालिमिठि॥होयेसल्लिनहरिसि॥७४॥
हृदयपाहावयाआलोभा॥तयनानयनिनिघतिजिभा॥श्रव
णंश्रवणासिवल्लभा॥असिनदशेभाहृदयावि॥७५॥हृदयर
सजेसेवित॥तयासिफिकेहोयेअमृत॥अमरअमृतानेसेवित॥
तेहिअरफउतहरिरसा॥७६॥श्रीयाकारवाणिअमरेदू॥हृदय

मूळ प्रत पाहण्यासाठी संपर्क

इतिहासाचार्य वि.का. राजवाडे संशोधन मंडळ, धुळे
राजवाडे पथ, गल्ली नं. १, धुळे-४२४००१ (महाराष्ट्र)
दूरध्वनी क्रमांक (०२५६२) २३३८४८
Email ID : rajwademandaldhule@gmail.com